

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakove velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja 8. marca. [Izv. dop.]

Najnovejša ralsodba dunajskega najvišjega sodišča je za istino tak dogodek, da mora obuditi pozornost vsacega Slovenca, ki ima še narodni čut.

Slovenski državni poslanci bodo torej denes skupaj stopili, da se posvetujejo in sklenejo, na kakov način se ustavljati posledicam, katere se hočejo delati iz te ralsodbe glede jezika v uradih po Slovenskem.

Stremayr je baje predsedoval pri dotičnej seji najvišjega sodišča; Waser pa je hitel, naznanjati ralsodbo vsem sodnijam, kakor vodilo, po katerem se imajo ravnati.

Vprašalo se bode tu: Mar je vsaka ralsodba najvišjega sodišča uže postava za nižje urade, če prav je naravnost nasprotna členu 19. osnovne postave, ki je del ustave in dozda še veljaven za vsacega Avstrijca?

Sicer pa je jasno, da tako ne more več naprej iti in da slovenski poslanci ne morejo dalje podpirati vlade, katera v dveh letih svojega obstanka niti pičice svojih obljub o narodnej ravnopravnosti nij izpolnila. Slabeje v narodnem oziru kakor zdaj, se nam niti pod Auerspergom nij godilo.

(Glej zadaj telegram z Dunaja. Ur.)

Sodniška samostalnost in neodvisnost.

Državne osnovne ali temeljne postave od 21. decembra 1867 člen 6 določuje, da so sodniki v izvrševanju svojega sodniškega uradovanja samostalni in neodvisni. Postave od 21. maja 1868 § 1 pa določuje, kateri sodniški uradniki so samostalni in kateri so le pomočni. Mej prvo vrsto spadajo predsedniki, podpredsedniki in svetovalci sodnjega dvora, okrajni sodniki in tisti, ki imajo pri sodnjem dvoru pravico glasovati; mej drugo vrsto pa spadajo sekretarji, pristavi, aktuarji in avskultantje. Po tej postavi je nedvomljivo, da tisti pristavi sodnjega dvora, ki imajo pravico glasovanja in ki so sodniki v malenkostnih zadevah, spadajo mej prvo vrsto in so tedaj po postavi samostalni in neodvisni sodniki. To je pač lepa določba na papirji, pa žalibog, da se tudi ta postava povsodi ne spolnuje. Zvedeli smo sledeči slučaj, ki se je zdaj pred kratkim dogodil.

Pri c. kr. mestnej delegiranej sodnji na slovenske zemlji (imena hočemo za denes zamolčati) je bil neki pristav civilni referent; imel je pa tudi zraven tega pravico glasovanja v kazenskih rečeh pri sodnjem dvoru, in

bil je tudi še povrh tega sodnik v malenkostnih zadevah. Bil je tedaj po postavi popolnoma samostalen in neodvisen sodnik. Ker je sodnjega dvora predsednik poizvedel, da je ta sodnik, rodoma Slovenec in pošten narodnjak, slovenske uloge reševal slovenski, ga na enkrat kaznuje s tem, da ga pokliče od delegirane okrajne sodnije k sodniškemu dvoru za preiskovalnega sodnika. To je „faktum“ tako, kakor se je v resnici dogodil.

Pod denašnjo Taaffejevo vlado, ki nam Slovincem biti hoče pravična, se tedaj na slovenske zemlji ne smejo slovenske uloge slovenski reševati. In ako se vendar najde sodnik, ki ima toliko ljubezni in srca do naroda, da občuje z njim v domačem slovenskem jeziku, se tak sodnik kaznuje. Kaj pomagajo nam vse obljube na papirji, če se pa ne uresničujejo. Stiskali so nas Slovane pod ministerstvom Auersperg-Lasserjevim, ali take sile se nam še celo takrat nijso godile, kakeršne se nam zdaj godé. Vlada, ministerstvo nam obeta pravično ravnopravnost, in morda tudi misli, da jo uživamo. Vladni služabniki pa, kateri še zdaj ne verujejo, da nam bo ostala denašnja vlada na dalje, delajo zdaj bolj kakor kedaj zoper vladne naredbe. Če se je godilo kaj takega pod Auerspergom, kakor je zgoraj omenjeni slučaj, smo kričali. Kaj čemo pa zdaj! Zdaj, ko se je zgodilo to na slovenske zemlji z narodnim sodnikom, zdaj je vse tiho. Gospod predsednik nosi glavo po konci in si pač misli, Bog vedi kako junaštvo je zdaj doprinesel. Opozorujemo pa naše narodne državne poslance na ta slučaj, da naznanijo vladi, kako se ravna na slovenske zemlji s takimi sodniškimi uradniki, ki so zvesti Avstrijci, pa tudi zvesti sinovi domovini.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. marca.

Budgetni odsek državnega zbora je imel 8. t. m. sejo. Glavni poročevalec Henrik Clam-Martinic je predložil proračun za l. 1881. Po tem poročilu bode Avstrija imela letos stroškov 463,094.304 gold; dohodkov 409,645.994 gold. — primankljaja tedaj 53,448.310 gl. V tej svoti je pa vračunjenih tudi 20,680.000 gl. dolga, storjenega leta 1878, ki se pa letos ima poravnati; za to bode treba narediti zopet nov dolg. Ker pa to nijso redni državni stroški, kaže se pravi primankljaj z 32,848.310 gl., na kolikor ga je proračunil tudi finančni minister. Poročevalec grof Clam je v svojem poročilu razvil cel finančen program za bodočnost. Pravi, da se mora priznati, da se deficit ne more samo s ščedljivostjo odstraniti nego mora se tudi direktni davek po jednem merilu reformovati. Realni davek je zdaj previsok, a premajhen je davek na premični kapital, zato se ima temu več davka naložiti, da se davki prav in

pravično razdele. Na tak način bi ljudstvo tudi nehalo misliti, da je pritiskano. Ravno iz tega vzroka priporočala bi se temeljita reforma indirektnih davkov, kajti pri boljše uredbi bi marsikateri užiten davek več vergel nego denes. Poročevalec potem zopet naglašja, kako potrebno je, da se hitro stori ravnotežje v državnem gospodarstvu. Se ve, da se to prizadevanje ne vidi iz letošnjega proračuna a to se da s tem opravičiti, ker je novi finančni minister samo malo časa v službi. A z gotovostjo se od njega pričakuje, da bode uže v prihodnjem proračunu dosegel oni cilj. Vlada pa mora vsekakako poprijeti inicijativo s ščedenjem in reformami, ki se lahko zgode na administrativnem polji. Poročevalec je tudi grajal to, ker pride proračun tako pozno v državni zbor na vrsto. Temu se bode dalo tako izogniti, ako vlada drugo leto predloži proračuna za leto 1882 in 1883.

Ustavoverci se po svojih listih ponašajo z ranjnim Brestlom kot možem izredne poštenosti ter naglašajo, da je bil Brestel tist mož, ki je kot finančni minister za časa svojega vladanja odpravil deficit. „Politik“ in „Tribüne“ pravita, da je res, da je Brestel odpravil deficit, ali da ga je odpravil s finančnim bankrotom državnim, tega ustavoverci zdaj nehčejo naglašati. Brestel nij bil noben ženij, on je bil prav navaden a pošten računar, to njegovo poštenost so pa ustavoverci in njegovi tedanji tovariši v ministerstvu zlorabili. Omenjati je le Giskre, ki je vpeljal takozvane „ministerske trinkgelde“.

Vnanje države.

V glavnem mestu **Bolgarske** v Sofiji je „Slavjanska beseda“ dne 3. t. m. slavila obletnico, ko je bil podpisan sanštefanski dogovor. Ob 10. uri dopoldne je bila v cerkvi slovesna maša, potem pa je šla deputacija k ruskemu konzulu, da je izrazila hvaležnost Bolgarov do carja. Zvečer pa je „Slavjanska beseda“ priredila baklado do stanovanja ruskega konzula, kjer so članovi tega društva zapeli rusko himno.

Iz **Carigrada** se javlja, da so imeli 8. t. m. evropski poslaniki in turška pooblaščenca prvo sejo glede rešenja grškega mejnega vprašanja. O izidu te seje ne vé se nič. V Londonu se v te razprave malo zaupa, posebno zato, ker je Nemčija tako hitro in hrupno odskočila, meneč, mene ne brigajo ni grške ni turške stvari, druge vlasti so, katere se imajo zanje bolj zanimati. Nemčija je hotela, da bi se Kreta otok odstopil, a o tem nehčejo ničesa vedeti ni Grki ni Turki. Grkom je namreč menj ležeče na strateških mestih, kakor na rodovitnih ravanih v Epiru in Tesaliji, ki vržejo dosti davka. In denarja je tudi treba Grkom, kajti, če ne dobodo ozemlja, ki bi jim kaj neslo, potem zgube bankirji, ki so Grkom posodili novcev, vse. Iste uzroke pa ima zopet Turčija, zato se brani odstopiti Epir in Tesalijo, od koder dobiva skoraj vse svoje prihodke. Da so pa evropske vlasti naložile začasen mir Grkom in Turkom, to koristi samo zadnjim, ker se lahko pripravijo za boj; to uvidijo Grki in prav zarad tega nij upati, da bi zdanji mir na iztoku bil trajen, ker ravno mir prazni Grkom vse kase.

Na **Irskem** se zdaj izjemni zakon strogo izvršuje. Tudi poslanec Dillon bode moral v

uječo ter je vlada doslej razpustila 156 kmet-skih družb.

Angleška vlada je določila zadnje so-boto mirovne pogoje za boerce v Transvaalu in jih odposlala generalu Woodu. Baje da An-gleži obljubujejo boercem popolno neodvisnost in vspostavljenje republike. V južni Afriki pa nij dober učinek storilo imenovanje gene-rala Roberta za naslednika padlemu Colleyu. „Times“ namreč piše, da, ako bi to imeno-vanje pomenilo to, da bi se vspostavil vo-jask despotizem, potem bi se zoper Angleže vzdignila cela južna Afrika, katera nikakor nij — Afganistan. Angleži imajo biti v južni Afriki zmerni in spravljivi, samo to jim bode ohranilo gospodstvo. — Boerce vodi in jim sploh z dobrimi sveti pomaga „irski renegat“, Irec Alfred Aylward. Tudi vzdajnič, ko so boerci Angleže tako strahovito pretepli, sveto-val jim je on, kako imajo to pričeti. Aylward je bil o svojem času v tesnej zvezi s fenijci na Irskem. Ti so sklenili umoriti irskega nad-tajnika lorda Mayo. Aylward tega sklepa nij odobril, ter je anonimno svaril lorda Mayo in mu povedal, kaj da mu preti. Fenijci so zve-deli to, in sklenili so Aylwarda umoriti. Od-poslali so jednega izmed sebe in ta je dvakrat ustrelil na Aylwarda ter ga hudo ranil. Irska vlada je potem pomagala mu, da se je pre-selil v južno Afriko. Novejši telegram poroča, da so Angleži sklenili z boerci osemdunevno premirje in da so se pričela mirovna dogo-varjanja.

Dopisi.

Iz Ptuja 6. marca. [Izv. dop.] Ko se je vrli slovenski poslanec g. dr. Vošnjak v budgetnem odseku državnega zbora lani ja-nuarja meseca za izpeljavo ravnopravnosti pri sodnijah oglašil, odgovoril mu je tedanji na-učni minister dr. Stremayr na njegove pri-tožbe, da ima v tej zadevi sledeča tri načela: 1. na vsako vlogo mora c. kr. urad odgovoriti v tistem deželnem jeziku, v katerem je vloga vpisana; 2. zapisniki morajo pri vseh c. kr. sodnijah pisani biti v tistem deželnem jeziku katerega stranka govori; in 3. končna obrav-nava se mora vršiti v tistem jeziku, v kate-rem so zapisniki pisani. Taka zdrava načela imel je pred komaj dobrim letom minister Stremayr. Tako še nekoliko logično je inter-pretiral mož, kateri Slovanom gotovo nij bil nikdar prijazen, § 13 sodskega reda.

Toda „tempora mutantur etc.“ in Stre-mayr nema kot sodnik tistih načel, katere je imel kot minister prava. Bi le mož z enacimi zdravimi načeli mogel podpisati rabsodbo glede uradovanja, kakor je znana najvišje sodnije? Na tak način nam najvišja instanca pravo ravnopravnost brezobzirno krati!

Kakor pri nas na Kranjskem, isto tako dobile so tudi pri nas na slovenskem Šta-jerskem sodnije glasovite „razloge“ naj-višjega sodišča, pri katerej priliki se sodnijam pravi, da je ta rabsodba „zur darnachtung“ in da se ima strogo paziti, ka se niti bese-dica v slovensčini ne rešuje. Za naše sod-nije bili so ti „razlogi“ popolnoma nepotrebni kajti nadsodnija graška odločila je uže, da je sodnijski jezik nemški.

Slovenske uloge rešujejo se pri nas brez izjeme v švabščini, vsi zapisniki pišejo se v švabščini, čemu torej za Štajersko še Stre-mayrjeve razloge? Nam je pač dobro znano, kaj Waser in Stremayer s tem nameravata.

Ta rabsodba vznemirila je vse slovenske kroge na izredni način!

Kaj bode „Tagespost“ sedaj o „liberal-nosti“, o „ravnopravnosti“ rekla? Čudom se čudimo, da se pusti našemu kmetu pri sodnji še slovenski govoriti!

Iz Gradca 6. marca. [Izv. dop.] (Novi slovenski profesorski naraščaj.) Uže v oktobru 1880 napravila sta na tukajšnjem vseučilišči profesorske izpite dva Slovenca, Novomeščan Ferdinand Seidl iz naravoslovja, fizike in matematike, in Središčan Davorin Bedjanič iz klasične filologije. Prvi je sedaj asistent pri tukajšnjem vseučiliščnem profesorji Leitgebu, drugi deluje uže od novembra kot suplent na gimnazijskem zavodu v Mariboru; in to je po redu in po pravici, da se umesti na naših slovenskih zavodih svojega naroda mož več jezika in poznajoč narav in potrebe naše mladine. — In včeraj sta zopet dva Slovenca prestala izpite prav dobrim vspehom, Rogatčan Josip Lendovšek in Konjičan Franjo Železinger, oba iz klasične filologije. Vsi štirje izpitanci so položili izpite s prav dobrim vspehom in posebno je še poudarjati, da zadnji trije z nemškim in slovenskim učnim jezikom. In vendar se nam vedno gôde na vse naše za-hteve: „nemate učnih močij, ni učiteljev, ni učnih knjig.“ — Učiteljev imamo, šole nam dajte, in knjige pridejo v kratkem, kar jih še nij. — Upati je, da bodo omenjeni štirje mladi možje še dali v življenji sè svojim delovanjem v korist narodu in domačej šoli priliko večkrat govoriti in slišati o svojih imenih.

Iz Logatca konec febr. *) [Izv. dop.] Velika množica ljudstva iz Dolenjega in Gore-njega Logatca, z Vrhniko in Hotedržice zbralo se je ono nedeljo v prostorih gostilne g. Arka v Dolenjem Logatci k veselici, katero je pri-redilo Logaško bralno društvo s prostovoljno požarno stražo. Ob 8. uri pričela se je vese-lica z godbo, po katerej je na oder stopilo 12 domačih pevcev; ti so prav dobro zapeli zbora „Domovina“ in „Mladini“. G. Pr. deklamoval je potem v splošno zadovoljnost svoje pesni. Zbora „Denes tukaj, jutri tam“ in „Želje po domovini“ vzbudila sta mej poslušalci pohvalo; kaj lepo slišal se je samospev, ki ga je so-čutno pel g. S. — 5. točka „Nesrečno ože-njeni“, provzročila je mnogo smeha mej občin-stvom a še več pesen „Ljubična pošta s ša-ljivo godbo na mrlotinke“. Ploskanja, hvalje-nja in smijana nij bilo ni konca ni kraja ter so pevci morali ponoviti še jedenkrat to točko. Po petji in deklamacijah prišla je tombola — za to ples. Do ranega jutra vrstile so se krasne gospice in gospe, in občna želja bila je „da bi se snideli še večkrat, da bi se ra-dovali, veselili, kakor ta večer.“ Pri četvor-kah, kakor navadno po deželi, nijsmo bili tako srečni, kakor prejšnji večer v G. Log. kjer so menda „fehlerfrei, zu Nutz und Frommen der lieben Kleinen“ plesali, kakor sem čital v „L. Sch. Ztg.“ Pri veselicah zlasti po deželi, mora biti združenje, vzajemnost, pozabiti se mora mejsobojni prepir, ako se hoče kaj do-seči, a ne napravljati v naglici na kljubu so-areje (?) kaj? soarejo — bogine! kdor je prvi veselico imenoval s to besedo, gotovo si nij mislil take veselice — toda vsa čast in slava petju treh gospic — zborov ne ženskih ne moških pa nij bilo slišati. Veliko bolje bi bilo, ko bi prireditelj one veselice (ne so-areje) počakal malo časa, mogoče, da bi se mu bila bolje obnesla.

Od Divače, po pepelnici. [Izv. dop.] — Vém, grešil sem, gospod urednik, da vam uže toliko časa iz naših krajev nič pisal nij-sem; tudi, da je ta moj greh še toliko večji, odkar ste mojemu kolegi s košem zažugali: vendar pa upam, da mi nemarnosti moje ne boste preveč hudo zamerili, še celó pa potem

ne, ko vam dokažem, da vsega tega nijsem sam kriv. Razlogi za to bi bili pa ti-le.

Prvič sem čakal potresov, da bi dopis svoj vendar le s čem pričeti mogel, ko drugih novic uže tako nij, pa potresov nij več, in to mi je žal, ne zavoljo mene, ampak za to, da vam sploh nič novega pisati ne morem,

Drugi, ali prav za prav prvi razlog bil bi pa ta, da smo tudi tukaj pust imeli, in pust je le pust, ki je le enkrat v letu in bi se po vsaj pravici mej premakljive praznike šteti smel. Tù se je plesalo, tam se je pelo, tam zopet pilo, da še noben pust tako — kratko in malo, saj bi vam bil rad pisal, ko bi bil le utegnili.

Pa, gospod urednik, vendar sem grešil; kajti rotill sem se v zadnjem svojem dopisu, da v Divačo nikoli več plesat ne pojdem: ali pust je še bolj trmast ko jaz in kljubu Sa-turnu in vsem drugim planetom, ki so nam vso pot prav z golido svetili, šel sem vendar le tje, in kakor sem se bil nadejal, imel sem se dobro, res ne v narodnej — kajti o takoš-nih tukaj sedaj še nij misliti — pač pa v izbornej mejnarodnej družbi brez krika in vika in vsakih „nepravilnosti“. Ne pripovedujem pa tega za to, da bi to zabavo po svetu razgla-šati ali častitega bralca dolgočasiti hotel, ko je zabav pred pustom povsodi dovolj; ampak povedal sem to le za to, da boste razvideli, da sem veliko hudih izkušnjav imel: bolj hude pa ko so izkušnjave, toliko manjši je greh, in za to upam, da mi boste nemarnost mojo odpustili.

Nijsem bil namreč pusta še dobro poko-pal, uže dobim 9. številko „Edinosti“ v roko, in v njem dopis iz Divače, češ kot odgovor na moj dopis v „Slovenskem Narodu“ od 1. februarja. Mel sem si oči, prebiral dopis; pa ugibal sem, je li odgovor pisan za pust ali za post: kajti za pust je prepust in za post je neslan. Naštevajo se mi grehi, da grajam sosesko, semnje in da hujskam i. t. d. Naočnikov sicer nijsem izgubil v snegu, ker jih ne rabim in brez njih dovolj jasno in bistro vidim; vendar pa vas prosim, gospod urednik, preberite moj dotični dopis in povejte, sem li res kaj pisal zoper sosesko ali zoper semnje, ali ne. Jaz bi menil, da ne, in te misli ste pač tudi vi; pa brati znati in to, kar se bere tudi umeti, to je dvoje. Opominjal sem pač, naj bodo Divačani zložni; hujskal nijsem ni-koli. Da se pa poročila o plesih, ki za narod ali narodnost sploh prav nobenega pomena nima, ne pošiljajo v liste, to mi bode vsak količkaj zaveden človek, ki namen časnikov pozná, prav dal, ter od svojega dopisa niti najmanjše pičice preklicati ne morem; pač pa bi zopet rekel, da bi bilo v Divači lahko dru-gače, ko bi bili zložni, ne pa kakor sedaj, ko kakih pet domačinov nekaj bere, drugi pa nič, kar iz dobrega vira vém. Sploh bi dopi-sniku svetoval, naj bi rajši on naočnike natak-nil, in sicer najprej ene, da bi dopis prav prebral, potem pa še druge, da bi ga tudi prav umel, ter mi je zelo žal, da mu jih jaz ne morem posoditi, ker jih, kakor sem rekel, ne rabim. Sploh naj bode pa gospod dopisnik tudi preverjen, da se svojega dopisa, ki njega tako zelo bode, prav nič ne kesam, in vsaj ta post zanj pokore delal ne bodem. x

Z Dunaja 7. marca [Izv. dop.] Poli-tična situacija je bila zadnje dni za desnico državnega zbora nekoliko sitna, a zdaj se je sčistila in nevarnost je odstranjena. Kar je namreč skrbi delalo in slogo desnice v nevar-nost stavilo, bila je predloga nove postave o

*) Po naključbi zakasнено. Ur.

hišnem davku. Tirolci in Solnogradčanje namreč dozda tega davka niso plačevali, imeli so nekak privilegij. Isto tako so imeli Dalmatinci izjemno stanje. Čeravno torej poslanci teh dežel priznajo, da nij prav, če imajo oni izjemno stanje v dolžnostih, ki jih drugi deželani morajo izpolnjevati, vendar so se branili glasovati za postavo. Ker ustavoverci prežé povsod, kje bi neslogo mogli podpirati in narediti, sklenili so tudi zoper postavo glasovati, čeravno so nekaj vsi zanjo bili. Zdaj pak so se dali Tirolci in Solnogradci pogovoriti in bodo glasovali zato, da se po generalnej debati preide v špeciialno. V špeciialnej debati pa se bodo sklenila nekova polajšanja za omenjene dežele. Tirolci in Solnogradci so se torej večini, disciplini za ljubo udali in nekoliko žrtve prinesli, da ne bi ustavoverci triumfovali. — Sicer vlada ne bi bila padla, da, ne bi bila nič omajana, tudi ko bi bili Tirolci ostali pri svojem stališču, vendar bi bila desnica dosti veljave izgubila. Ta nevarnost je odstranjena, in druge se menda nij tako brž bati. — To se ve, da se lahko reče: saj Slovenci itak nič ne izgubimo, ker nismo nič dobili. Res, žalostno da nismo. Ali vendar, zdaj smo na dežji, in potlej bi prišli pod kap. To bi bilo pa še slabše. Upanja ne izgubimo, niti ne poguma in vstrajnosti. Pravična reč mora nazadnje vendar zmagati. Vsi narodni boji so teški in dolgotrajni.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 9. marca. Slovenski državni poslanci so sklenili v petek pravosodnjega ministra interpelirati zaradi zadnjega Stremayrovega odloka pri najvišjem sodišči o slovenskem uradnem jeziku.

Domače stvari.

— („Slovenski Narod“) je bil včeraj od c. kr. državnega pravdnistva konfisciran zaradi dopisa „od Save“, ki je govoril o Vesteneckovej aferi, in zaradi dopisa „iz Idrije“ o podobni stvari govorečega.

— (Dar cesarjeviču Rudolfu.) G. Matija Petrič, urar v Postojini, samouk, je izdelal uro, katera se more z vso pravico imenovati umotvor. To uro, katero bode g. Petrič poslal cesarjeviču Rudolfu v spomin njegove poroke, je delal dolgo, zato je pa tudi dovršeno krasen izdelek. Okrov te ure je sestavljen iz samega kamena postojinske jame v gotiškem slogu ter je visok dva metra in 10 cm., širok pa tri metre. Okrov ure kaže znotraj v treh oddelkih najlepše prostore postojinske jame. Dno je iz rdečega kamena postojinske jame, na njo pa je postavljen bakren kotel za vodo, v katerej bodo plavale v postojinske jami se nahajajoče ribice. Nad tem kotlom je majhen most, kakor je v postojinske jami preprežena podzemeljska Pivka. Ves ta oddelek je popolnem enako velikej cerkvi postojinske jame prekrit z obokom. Zada je urna ploča. Na ta obok je postavljen drugi oddelek, kateri predstavlja prostor velike plesne dvorane postojinske jame. Mej srednjim in zgornjim oddelkom so v eni vrsti trije prostori prirejani, v katerih se vidijo dnevi, meseci in letne številke mehaničnega koledara. Zgorenji tretji oddelek krova za uro predstavlja na levi strani hrib Kalvarijo in na desni strani milansko veliko cerkev. Za izvršitev tega oddelka so se porabliali najlepší z velikim trdom nabrani kamni postojinske jame. V zadnjem kraju tega oddelka pa je prostor za mehanični del te ure. Ura navije se vsako leto samo enkrat

in je napeljana v vse tri oddelke krova, razen tega pa žene tudi mehanični koledar. Ploča ure dolenjega oddelka krova kaže dunajski, spodnji pa praški čas. Ploča ure srednjega oddelka pa je razdeljen po desetnicah in sicer tako, da je mesto 24 ur, kakor navadno le 20, tako da jih spada 10 na dan in isto toliko na noč. Vsaka ura pa je na ploči razdeljena in preračunjena v 100 delov. Konec vsake ure pride z leve strani drugega oddelka majhen voziček, kateri pripelje ob 12. uri soboj avstrijsko zastavo in ko voziček pride v sredo oddelka zaigra z uro zvezana godba avstrijsko cesarsko pesen in ko je ta izigrana, se voziček proti desni strani zopet odpelje. Na vozičku pa je ura, katera kaže postojinski čas. Vse je jako lično in umetno izdelano. Predno g. Petrič odpošlje to uro na Dunaj, namerava jo v Ljubljani nekoliko dni razstaviti.

— (Ljubljanski mesečni živinski semenj) zadnji vtorek je bil prav dobro obiskan. Goveje živine se je prignalo nad 500 glav, pitanih volov pa malo. Kupovali so se tudi zelo voli za vožnjo. Cene so bile precej visoke. Par pitanih volov je veljal 300 do 400 gld., par volov za vožnjo 250 do 300 gld. Lepih krav je bilo malo, cena je bila niska, a precej drago so se plačevale krave s teleti. Domači mesarji so nakupili kakih 60 glav lepe živine, tuji kupci iz Trsta, Gorice, Reke in z Laškega so kupili nad 200 glav in prav dobro plačali. Konj je bilo nad 300, lepih se ve da malo. Laški trgovci so bili uže pred semnjem hodili več dni po ljubljanskej okolici in pokupili vse konje, kolikor se jih jim je kazalo rabljivih. Na semnji so jih kupili do 100 in jih plačali po 200 tudi 300 gld. Prašičev so prignali komaj 20, to blago je uže poprodano, dasi je bilo veliko kupcev. Cene so bile visoke, živo blago po 25 do 27 kr. stari funt. Z dežele je prišlo veliko ljudstva ter je bila tudi druga kupčija živa. Občna nezadovoljnost pa se je izražala na živinskem trgu nad mestnim magistratom. Ves živinski trg je bil podoben blatnemu jezeru, čemur se tudi nij čuditi, ako se ve, da magistrat vse blato, kar ga pograbi po mestu, daje speljavati na živinski trg. Ljudje so tedaj do kol len blato gazili, a bili te misli, da bi mestni magistrat, ki pobira visoko najemnino, na živinski trg vendar ukazal navoziti malo šute, kar bi ne stalo dosti.

— (Semánjski tat.) Neznani tat je v hlevu g. Druškoviča, pri „Figabirtu“ v Ljubljani, po noči od ponedeljka na vtorek nekemu konjskemu barantaču iz Koroškega ukradel 200 gld. Barantač je bil na živinski semenj prišel. Mej tem ko je spal, prerezal mu je tat suknjo, vzel listnico in z njo in denarjem popihal Bog ve kam.

— (Nesreča.) Pretečeno nedeljo je šla 67 let stara vdova Urša Šašek iz Stopič v mesto k 10. sv. maši. Popoldne se spet domov vrne in ker je bila pot polzka in blatna, je domov grede večkrat padla in si obleko umazala. Da bi se nekoliko sprala, je mej Gotno vasjo in Črmošnjicami stopila k vodi, ki je ravno ondi zelo globoka, odložila ruti in se začela umivati, a reva se prevaga, pade v vodo in utone. Še le v sredo so jo iz vode potegnili. V četrtek je bila pokopana.

— (Hrvatska „Sloboda“), glasilo stranke prava ali Starčevićevcev, govori v dopisu iz Primorja o „Ljubljanskem Zvonu“ in o „Kresu“ pa končuje svoj dopis takó: „Al nješto drugoga bilo bi u Celovcu, u Koroškoj, koristnije, bilo bi upravo nužno. Dopisnik

iz Koroške u „Slov. Narodu“ izjadal je jade tamošnjega slovenskoga naroda, komu se jedva dopušča, da još slovenski diše. Gorica, Trst, Istra, Štajerska imadu svoje listove: „Soču“, „Edinost“, „Našu Slogu“, „Slov. Gospodar“ za pokrajinske odnošaje, za puk, jeftino. Puk koroški nejma ništa. Zanemaren je, driema, bezsviestan je, i nejma ga, koj bi se zanj pobrinuo, koj bi ga probudio, koj bi ga osvješćivao. Rodoljubi celovski! Eto polja, na kojem bi se dalo raditi, uspješnije, koristnije, zahvalnije. Radje biste se znanostju i stvarmi za izobraženije razrede bavili, znam, al kod narodah malenih, zanemarenih, imaju se muževi, iz njega nikli, izobraženi, ne onim toliko baviti, što njim je milije, nego s onim, što je narodu koristnije, što mu je neobhodno potrebno. Šta će znanost, ako narod, u kojega jeziku pišete, pogiba, izumira? Zanj pišuć stekli bi si zahvalnost njegovu i njegovih potomakah, i sve njegove braće.“

Umrli so v Ljubljani:

4. marca: Anton Vindiš, užitni kega nadzor-nika sin, 6 tednov, v ulicah na grad št. 4, za božjastjo. — Matilda Jug, konduktjerjeva hči, 3 leta, v Kravjej dolini št. 2, za jetiko.

5. marca: Josip Pance, črkostavec, 21 let, na Krakovskem nasipu št. 14, za pljučno vnetico. — Justina Smole, soproga voditelja zemljiških knjig, 75 let, v Gruberjevih ulicah št. 3. — Marija Kralj, gostija, 60 let, na Poljanskej cesti št. 10, za prsno vodenico.

6. marca: Pavel Heršič, bivši davkar, 56 let, na Žabjaku št. 7. — Frančiška Pop, železniškega uradnika hči, 15 mes., na sv. Petra cesti št. 74, za jetiko.

7. marca: Marija Valentinčič, 2 leti, na Rebru št. 9, za kožno vodenico.

V deželnej bolnici:

4. marca: Anton Janežič, krojač, 30 let, za pljučnico. — Alojzija Felber, pletničarjeva soproga, 32 let, za vnetico možjanske mreže.

Tržne cene

v Ljubljani 9. marca t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 43 kr. — reč 6 gld. 83 kr.; — ječmen 4 gld. 71 kr.; — oves 2 gld. 92 kr.; — ajda 5 gld. 34 kr.; — prosó 4 gld. 87 kr.; — kornuza 5 gld. 70 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 70 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 90 kr.; mast — gld. 76 kr.; — špeh frišen — gld. 66 kr.; špeh povožen — gld. 73 kr.; — jajce po 1¹/₂ kr.; — mleka liter 8 kr.; — govednino kilogram 56 kr.; — teletnina 48 kr.; — svinjsko meso 56 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 68 kr.; — slame 1 gld. 78 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gld. — kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 9. marca.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	73 gld. 40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	75	90
Zlata rent.	90	—
1860 drž. posojilo	129	75
Akcije narodne banke	814	—
Kreditne akcije	288	20
London	117	45
Srebro	—	—
Napol.	9	28 ¹ / ₂
C. kr. cekini	5	53
Državne marke	57	20

Za izpeljevanje in izvrševanje reklamacij o zemljiškem davku po posestniških polah priporoča se p. n. posestnikom gospod Ivan Pribil, v Ljubljani, Gruberjeve ulice št. 4. (121)

Zahvala.

Za mnoge dokaze blagega sočutja in za obilno udeležbo pri pogrebu nepozabljivega nam

Josipa Panceta,

izrekamo vsem čestitim udeležnikom, posebno slavnemu društvu tiskarjev „Sokolu“, gg. čitalniškim pevcem ter vsem čestitim darilecem vencev najpriščnejšo zahvalo.

V Ljubljani, 8. marca 1881.

(119)

Žalujoči ostali.

(115—2)

Vsega zdravilstva

dr. V. Gregorič

ordinira od 1—3, frančiškanske ulice šte. 4.

Zahvala.

Dolžnost mi je očitno zahvaliti se za srčno sočutje o prezgodnji smrti nepozabljivega mi sina

IVANA,

jurista in c. kr. častnika v rezervi, zlasti za prekrasne vence in mnogobrojno spremstvo pri sprevedu, kar je dobro delo užalostenemu srcu.

V Kandiji poleg Novega mesta 3. marca 1881.

Ana Foršek,
posestnica.

(129)

Podpisani naznanjem vsem prijateljem in znancem, da hodi pošta od 1. marca iz Ljubljane po novejši cesti naravnost v Lašče in naj se pisma in druge pošiljke v Turjak namenjene, na pošto v „Lašče na Kranjskem“ adresirajo.

Turjak dne 5. marca 1881.

Jakob Gruden,
župnik v pokoji.

(114—2)

Oznaniilo.

Kdor ima spomladanski (beli) ječmen za prodati, ponudi naj ga takoj Antonu Uršiču, mlinarju v St. Vidu pri Vipavi z najnižjo ceno za 100 kilogramov.

(117—2)

Málin

na Notranjskem,

na štiri kámene, z žago, stopami, s poslopji za stanovanje in gospodarstvo ter s 6 oralov zemljišča, proda se.

Natančneje se izve v Fr. Müllerjevem „Annoncen-Bureau“ v Ljubljani.

(122)

Tuji.

7. marca:

Pri **Stonu**: Brence iz Starega trga. — Blumenthal iz Hatvana. — Karpeles z Dunaja. — Schmucker iz Graslitz. — Matkovič iz Osjeka.

Pri **Maliči**: N. undorf, Buchler z Dunaja. — Ecker iz Stockenau.

Pri **avstrijskem cesarji**: Gruden iz Idrije. — Müller iz Zagorja. — Hauptman iz Ljubljane.

Zahvala in priporočilo.

Čestitemu občinstvu naznanjam udano, da sem dne 3. marca t. l. svojemu najstarejšemu sinu **Francetu Legatu** predala svojo uže 27 let postojajočo lončarijo in tudi svoje posestvo na Trnovskem pristanu št. 4 z vsemi aktivni in pasivi. — Zahvaljujoč se za meni izkazovano zaupanje, prosim, naj se ono ne odtegne tudi novemu lastniku.

V Ljubljani, 12. marca 1881.

S spoštovanjem

Marija Legat.

Z ozirom na zgorenji oglas, potrjujem, da sem prevzel doslej 27 let postojajočo

Legatovo lončarijo

s posestvom vred na Trnovskem pristanu št. 4, ter naznanjam velenjenemu občinstvu, da hočem popolnem novo urejeno in zboljšano pečarijo pod trdko

France Legat

nadaljevati. — Naj zagotovim, da si bodem smatral za poglavito nalogo to, svojim p. n. naročnikom postreči z najčistejšimi in najsolidnejšimi izdelki prav po ceni ter prosim, naj se tudi meni izkazuje ono zaupanje, ki se je izkazovalo prejšnji lastnici ter se naj me počesti z obilnimi naročili.

V Ljubljani, 12. marca 1881.

Udani

France Legat.

(123—1)

Prijazno vabilo prijateljem cvetlic.

V mojem zimskem vrtu, na poljanskej cesti št. 12, cvetó zdaj jako mnogobrojno krasne **kameije**, „alba plena“ itd. Zatorej si usojam vabiti vse prijatelje cvetlic, da si jih od dne 9. do 12. marca blagovolijo ogledati. Vse cvetlice sem jaz sam iz malih rastlin z vrtnarsko umetelnostjo v Ljubljani vzgojil, jih nijsem, kakor to običavajo drugi vrtnarji, uže vzrasle naročil si iz Italije.

Ob enem se priporočam slav. občinstvu za izdelovanje šopkov po vsakej ceni in mrtvaških vencev.

A. Korzika,

umeteljni vrtnar v Ljubljani, na poljanskej cesti št. 12.

(124)

Glasovir

je za prodati po jako nizkej ceni. Več se izve v prodajalnici „pri Štefetu“, glavni trg št. 13. (116—2)

• Zdravljenje po ziml. •

WILHELMOV

antiartritiški antirevmatiški

kri čistilni čaj

od

Franc Wilhelm-a,

lekar v Neuenkirchenu (Dolenje-Avstr.), je najboljšim vspehom rabil se zoper protin, trganje po udih, zastarele hude bolezni, zmirom gnoječe se rane, spol-ske in bolezni na polti, izrastke na životu in obrazu, kite, sifilistiška ulesa, napihnenje jeter in vranice, zlato žilo, zlaténico, bolečine v živcih, kitah in udih, stiskanje v želodci, če ne gredo vetrovi od človeka, zoper zaprtje, če človek ne gre lahko na vodo, zoper polucije, moško slabost, ženski tok, bramorje, bezgavke in zoper druge bolezni, kar potrjuje tisoč priznavalnih pisem. Spričevala na zahtevanje zastoj.

Zavitki v 8 snopičih po 1 gld.; za kolek in pošiljanje 10 kr.

Popačenih izdelkov naj se nikar ne kupuje in gleda na znane v več državah zabranjene varstvene marke.

Zaloge imajo:

V Ljubljani: Peter Lassnik.

V Brodu Evgen Schrepel, lekar. V Gradei J. Purgleitner, bratje Ober-auzmeyer, Wend. Trnkoczy, le-karji. V Kranju Karel Šavnik, lekar. V Mariboru Alojzij Quandest, lekar. V Metliki Fr. Wachta, lekar. V Novem mestu Dom. Rizzoli, lekar. V Postojni Anton Leban, lekar. V Zagrebu Sig. Mitlbach, lekar. (18—7)

• Zdravljenje spomladi. •

Br. 64.

(118)

Natječaj.

Na redovitoj dvorazrednoj mješovitoj učionu u Lovranu je za popuniti mjesto jedne učiteljice III. vrsti.

Sa ovim mjestom su skupčani dohodci ustanovljeni zemaljskim zakonom 3. novembra 1874 i 10. decembra 1878.

Natjecateljice za ovo mjesto, za koje se zahtjeva i poznavanje talijanskoga jezika imaju predložiti putem svojih vlasti odnosno ravno ovamo u 14 dana otkad bude ovaj natječaj uvršćen za prvi put u „Osservatore Triestino“ molbenice redovito dokumentirane.

C. kr. kotarsko školsko vjeće,
Voloska, 12. januara 1881.

Umetne (640—24)

zobe in zobovja

postavlja po najnovjšem americkem sistemu v **zlatu, vulkanitu ali celuloidu** brez bolečin. **Plombira z zlatom** itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel,
poleg Hradeckega mostu, v I. nadstropji.

Cvet zoper trganje,

po dr. Maliču,

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in lute itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliču“ z sraven stajec in znamenjem; 1 steklenica 50 kr., pravega prodaje samo (72—10)

lekarua „pri samorogu“ J. pl. Trnkoczyja na mestnem trgu št. 4 v Ljubljani.

Popolna razprodaja

zaloge manufakturnega in lišpnega blaga

po zdatno znižanih cenah pri (108—4)

TH. EGGER,

na sv. Petra predmestji št. 6 v Ljubljani.

Praktikant in učenec,

ki imata dobre spričevala in sta zmožna slovenskega in nemškega jezika, se sprejmeta pri (111—2)

G. Schmidl in družniku v Celji,

trgovina se suknom, rokotvornim in novošegnim blagom ter zaloga pravih americkanskih strojev.

Najboljše in najuplivnejše Norvegske

pomuhljevo olje iz kitovih jeter

zoper škroflje, krvico, pljučnico, kašelj itd. itd., v sklenicah à 60 kr.,

združeno z železnim jodirom

posebno dobro za one, ki imajo premalo krvi ali ki si imajo kri čistiti

v sklenicah à 1 gld.

prodaje

G. PICCOLI,

lekar „k angelu“,

(490—20) na dunajskej cesti v Ljubljani.